

**STRATEŠKI PLAN
PRAVOBRANITELJA ZA DJECU REPUBLIKE HRVATSKE
za razdoblje 2011. – 2013.**

Zagreb, svibanj 2010.

STRATEŠKI PLAN PRAVOBRANITELJA ZA DJECU REPUBLIKE HRVATSKE za razdoblje 2011. – 2013.

Institucija Pravobranitelja za djecu Republike Hrvatske, neovisna je nacionalna institucija za zaštitu i promicanje prava i interesa djece u Republici Hrvatskoj. Pravobranitelj za djecu i njegove zamjenike imenuje Hrvatski sabor na razdoblje od 8 godina; u svom je radu prema zakonskim odredbama neovisan, samostalan i odgovoran isključivo Hrvatskom saboru. Sukladno Zakonu o pravobranitelju za djecu (NN 96/03), on štiti, prati i promiče prava i interese djece, a ovlašten je upozoravati, predlagati i davati preporuke. Osim toga, Pravobranitelj za djecu surađuje s djecom, potiče ih na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje utjecaja djece u društvu.

Pravobranitelj za djecu ima službu za opće poslove i službu za stručne poslove, a djeluje u Zagrebu te u tri regionalna ureda u Splitu, Rijeci i Osijeku. Trenutno u uredu radi 19 osoba.

VIZIJA

Povećanje razine zaštite sve djece u Republici Hrvatskoj, ostvarivanje njihovih prava u svim područjima života i unapređenje njihova položaja u društvu.

MISIJA

Misija pravobranitelja za djecu je neovisno i samostalno, držeći se načela pravičnosti i morala, štiti, prati i promovirati prava i interese djece

CILJEVI

Opći cilj 1. Ostvarivanje najboljih interesa djece kroz povećanje njihove zaštite te unapređivanje njihovog pravnog i društvenog položaja u Republici Hrvatskoj

Posebni cilj 1.1. Zaštita pojedinačnih prava i interesa djece kroz neposredne mjere u odnosu na dijete

Posebni cilj 1.2. Unapređenje pravnog i društvenog položaja djece kroz sveobuhvatnu zaštitu

Opći cilj 1. Ostvarivanje najboljih interesa djece kroz povećanje njihove zaštite te unapređivanje njihovog pravnog i društvenog položaja u Republici Hrvatskoj

Najbolji interes i unapređenje pravnog i društvenog položaja djece ostvarit će se afirmacijom djece kao subjekata i nositelja prava, djelotvornim javnim politikama, poboljšanjem zakonodavstva te učinkovitim funkcioniranjem svih društvenih sustava, uključujući obitelj.

Djelotvorne javne politike usmjerene ostvarenju najboljeg interesa djece, usklađeno funkcioniranje sustava, unapređenje zakonodavstva donošenjem novih, izmjenom postojećih propisa i njihovom dosljednom i djelotvornom primjenom, omogućit će bolju zaštitu djece, bolje uvjete njihova odrastanja i njihovo aktivnije i sadržajno sudjelovanje i utjecaj u društvu u svim segmentima života – obitelji, obrazovanju, socijalnoj skrbi, zdravlju i drugima.

Navedeni opći cilj proizlazi iz Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta, Zakona o pravobranitelju za djecu, Strateškog okvira za razvoj 2006. – 2013. Vlade Republike Hrvatske te Izvješća o radu Pravobranitelja za djecu.

Posebni cilj 1.1. Zaštita pojedinačnih prava i interesa djece kroz neposredne mjere u odnosu na dijete

Ured pravobraniteljice za djecu osobitu pažnju će posvećivati zaštiti pojedinačnih prava i interesa djece kroz neposredne mjere u odnosu na dijete, i to kroz obavljanje stručnih poslova u vezi s podnescima i usmenim poticajima upućenim Uredu te kroz stjecanje uvida u način ostvarivanja brige o djeci smještenoj izvan obitelji (aktivnosti usmjerene na terenski rad u smislu obilazaka različitih odgojnih, obrazovnih, socijalnih, rehabilitacijskih i odgojnih institucija). Uključivanje pravobraniteljice u konkretnim pojedinačnim slučajevima, omogućuje uvid u način ostvarivanja zaštite dječjih prava i ne utječe na samostalnost u rješavanju nadležnih tijela, budući je temeljni posao Ureda pravobraniteljice za djecu da prati sva područja života i prava djece, sagledava cjelinu, procjenjuje može li se bolje postupati u zaštiti djece, ukazuje na nepravilnosti i potiče nadležne na aktivnost, te predlaže aktivnosti proizišle iz cjelovitog pogleda i pregleda. Poduzimanjem mjera tako će se smanjiti štetna djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.1.1. obrađivanjem pojedinačnih pritužbi i izrađivanjem upozorenja, prijedloga i preporuka za poduzimanje mjera za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece

Tijekom 2009. godine otvoreno 2217 novih predmeta, od kojih su 1050 bile prijave pojedinačnih povreda prava djece, a 1167 opće inicijative pravobraniteljice za djecu. Pojedinačnim povredama prava u 2009. godini obuhvaćeno je 1930 djece. Pored 1050 novih prijava pojedinačnih povreda prava djece, postupali smo i u 747 prenesenih predmeta iz ranijih godina, što znači da smo sveukupno tijekom 2009. postupali u 1797 pojedinačnih predmeta. Prevladavali su predmeti kojima su u prvom planu problemi vezani uz osobna prava djece (povredu prava na život uz roditelje i roditeljsku skrb, prava na zaštitu od nasilja i zanemarivanja) te prava djece kao članova društvene zajednice, obrazovna, ekonomska i socijalna, kulturna, zdravstvena, pravosudno-zaštitna i prava djece na sigurnost i zaštitu. Obrađivanjem pojedinačnih pritužbi i izrađivanjem upozorenja, prijedloga i preporuka te pružanjem stručne i savjetodavne pomoći poduzet će se mjere za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece. U slijedećem razdoblju na godišnjoj razini obradit će se oko 1000 novo pristiglih pritužbi i izraditi potrebna upozorenja, prijedlozi i preporuke nadležnim tijelima i ustanovama radi bolje zaštite djece.

1.1.2. uvidom u način ostvarivanja brige o djeci smještenoj izvan obitelji

Tijekom 2009. godine izvršen je uvid u ostvarivanje prava djece u 18 ustanova socijalne skrbi (od toga osam domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, pet domova za djecu s poremećajima u ponašanju, tri ustanove za žrtve obiteljskog nasilja, prihvatilištu za tražitelje azila u i terapijsku zajednicu), 11 odgojno obrazovnih ustanova (tri dječja vrtića, šest osnovnih i dvije srednje škole, četiri učenička doma), četiri opće bolnice i u njima odjele na kojima borave djeca, dva zatvora, dvije kaznonice te odgojni zavod. Obilaskom ustanova, uvidom u ostvarivanje brige o djeci smještenoj izvan obitelji te razgovorom s djecom poduzimaju se mjere za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece. U slijedećem razdoblju na godišnjoj razini izvršit će se obilazak oko 50 obrazovnih, odgojnih, rehabilitacijskih i zdravstvenih ustanova i steći uvid u ostvarivanje brige o djeci i s tim u vezi ustanovama i tijelima koja ih nadziru uputiti upozorenja, prijedlozi i preporuke radi bolje zaštite djece.

Pokazatelji rezultata (output)¹:

- broj izrađenih upozorenja, prijedloga
- broj običenih obrazovnih, odgojnih, rehabilitacijskih, ustanova socijalne skrbi, kaznenih i zdravstvenih ustanova

Pokazatelji učinka (outcome):

- postotak prihvaćenih upozorenja, prijedloga i preporuka

¹ Prilog - Iako Ured aktualno postupa u više stotina predmeta koji uključuju izrađena upozorenja, prijedloge i preporuke, u rubrici Polazna vrijednost navodimo 0, kako bismo mogli prikazati indikatore koji se odnose na trogodišnje razdoblje 2011.-2013.

TABLICA POKAZATELJA REZULTATA (OUTPUT¹)

Posebni cilj 1.1. Zaštita pojedinačnih prava i interesa djece kroz neposredne mjere u odnosu na dijete

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost*	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.1.1. Obradivanjem pojedinačnih pritužbi i izrađivanje upozorenja, prijedloga i preporuka	Broj izrađenih upozorenja, prijedloga i preporuka	Poduzimanjem mjera smanjit će se štetna djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	1000	2000	3000
1.1.2. Uvidom u način ostvarivanja brige o djeci smještenoj izvan obitelji	Broj običenih obrazovnih, odgojnih, rehabilitacijskih i zdravstvenih ustanova	Uvidom u način ostvarivanja brige o djeci smanjit će se štetna djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	50	100	150

Posebni cilj 1.2. Unapređenje pravnog i društvenog položaja djece kroz sveobuhvatnu zaštitu

Pravobranitelj za djecu će općim inicijativama i promicanjem prava djece kroz proaktivno, preventivno i dugoročno djelovanje koje obuhvaća veći broj djece i predstavlja važan dio sveobuhvatnog djelovanja i zaštite djece, poticati unapređenje pravnog i društvenog položaja djece te, sukladno Strateškom okviru za razvoj 2006.-2013. Vlade RH, ojačati ulogu dječjeg pravobranitelja i povećati ulaganja i izdvajanja za dio socijalnog sustava koji se bavi djecom i obiteljima.

Izuzetno važnim smatramo ostvarivanje utjecaja kroz aktivnosti usmjerene promicanju prava djece, praćenje usklađenosti zakona i drugih propisa s odredbama Konvencije o pravima djeteta, i sudjelovanje na saborskim odborima u predlaganju izmjena i dopuna zakona; kroz praćenje primjene propisa i dokumenata te praćenje provedbe strategija i planova te s tim u vezi davanje preporuka i prijedloga mjerodavnim tijelima; kroz međuinstitucionalnu suradnju u ulozi medijatora i moderatora bolje zaštite prava djece, kroz međunarodnu i bilateralnu suradnju radi razmjene informacija i promocije prava djece.

Načini ostvarenja postavljenog cilja:

1.2.1. praćenjem usklađenosti zakona i drugih propisa s odredbama Konvencije o pravima djeteta

U 2009. godini smo aktivno sudjelovali (kroz primjedbe i prijedloge) u izradi 28 propisa koji se odnose na djecu i 1167 općih inicijativa i preporuka te tako promicali pozitivni duh i humanističke vrijednosti nužne za prihvaćenost i zaštićenost sve djece u Hrvatskoj. U slijedećem razdoblju na godišnjoj razini sudjelovat ćemo u davanju inicijativa u području izmjene zakona i zakonskih akata i upućivanju upozorenja, preporuka i prijedloga mjerodavnim tijelima i institucijama radi sveobuhvatne zaštite interesa djece i sprječavanja štetnih djelovanja po djecu.

1.2.2. aktivnostima usmjerenim promicanju prava djece

Tijekom 2009. godine jedan od prioriteta u radu Ureda pravobraniteljice za djecu bili su susreti i suradnja s djecom iz dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola (11), s ciljem da se poveća utjecaj djece u društvu. Ured pravobraniteljice za djecu okupio je djecu i mlade u dobi od 13 do 17 godina koji čine savjetničku mrežu mladih pravobraniteljice za djecu. Mreža funkcionira kao stalno savjetničko tijelo, u kojem članovi putem e-foruma redovito komuniciraju i razmjenjuju mišljenja (trenutačne teme su: obrazovanje, nasilje, privatnost i Internet, zdravlje). Ova mreža u 2010. postaje dio mreže mladih savjetnika europskih pravobranitelja za djecu - ENYA (*ENOC Network of Youth Advisors*). Također su obilježena tematska događanja i tiskani zbornici radova i promotivni materijali i time promovirana prava djece među djecom i u javnosti (organizirane su dvije međunarodne konferencije i pet stručnih rasprava, predstavljanje dva zbornika u vlastitoj nakladi, koji su proizašli iz stručnih rasprava proteklih godina, objavljena su dva zbornika radova,

katalog izložbe te tiskani plakati o dječjim pravima u 4000 primjeraka i Plakat „19. studeni - Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece u 5000 primjeraka. Održano je 60 izlaganja i radionica djece s teškoćama u razvoju i poremećajima u ponašanju, do prava na sudjelovanje. jačanje participacije djece. U slijedećem razdoblju nastavit će se aktivnosti u jačanju dječje participacije kroz rad savjetničke mreže te izravnu suradnju, druženje i susrete s djecom u različitim okruženjima, obilježavanje specifičnih datuma, dogradnju internetske stranice, suradnju s medijima, tiskanje različitih materijala, priručnika, letaka, kao i organiziranje stručnih rasprava na temu zaštite dječjih prava.

1.2.3. međuinstitucionalnom i međunarodnom suradnjom

Pravobraniteljica surađuje s brojnim međunarodnim i domaćim institucijama, strukovnim udrugama, nevladinim i drugim organizacijama te znanstvenicima i istaknutim stručnjacima. Na međunarodnoj razini tako je ostvarena suradnja kroz organizaciju dvije međunarodne konferencije te sudjelovanje na šest međunarodnih konferencija drugih organizatora. Na domaćoj razini ostvarena je intenzivna suradnja i održani brojni sastanci na kojima smo u ulozi moderatora i medijatora potaknuli bolju zaštitu prava djece. U slijedećem razdoblju nastavit će se suradnja u okviru europskih i svjetskih mreža, zakladama i svjetskim organizacijama koje se bave pravima djeteta te kontakti i susreti s tijelima javne vlasti, ministarstvima, lokalnim zajednicama, nevladinim udrugama, državnim agencijama i obrazovnim ustanovama sve u cilju pojedinačne i sveobuhvatne zaštite djece.

Pokazatelji rezultata (output)²:

- broj izrađenih mišljenja i prijedloga na zakonske i podzakonske propise
- broj poticaja za izradu prijedloga izmjena i dopuna zakona
- broj upozorenja, prijedloga i preporuka nadležnim tijelima i institucijama
- broj konzultativnih sastanaka s djecom
- broj obilježavanja tematskih događaja
- broj tiskanih promotivnih letaka i zbornika
- broj održanih sastanaka s tijelima javne vlasti, ustanovama, nevladinim i strukovnim udrugama
- broj održanih susreta s predstavnicima europske i regionalne mreže pravobranitelja za djecu i svjetskih organizacija za prava djece

Pokazatelji učinka (outcome)

- postotak prihvaćenih upozorenja, prijedloga i preporuka sveobuhvatne zaštite djece, jačanje dječjeg pravobranitelja i povećanje ulaganja i izdvajanja za dio socijalnog sustava koji se bavi djecom i obiteljima

² Prilog - Iako Ured aktualno postupa u više stotina predmeta koji uključuju izrađena upozorenja, prijedloge i preporuke, u rubrici Polazna vrijednost navodimo 0, kako bismo mogli prikazati indikatore koji se odnose na trogodišnje razdoblje 2011.-2013.

TABLICA POKAZATELJA REZULTATA (OUTPUT²)

Posebni cilj 1.2. Unapređenje pravnog i društvenog položaja djece kroz sveobuhvatnu zaštitu

Načini ostvarenja	Pokazatelj rezultata (output)	Definicija	Jedinica	Polazna vrijednost	Izvor	Ciljana vrijednost (2011.)	Ciljana vrijednost (2012.)	Ciljana vrijednost (2013.)
1.2.1. Praćenje usklađenosti zakona i drugih propisa s odredbama CRC	Broj izrađenih mišljenja i prijedloga na zakonske tekstove i podzakonske propise	Upućivanjem prijedloga postignut će se bolja uređenost propisa i veća razina zaštite dječjih prava	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	20	40	60
	Broj poticaja za izradu prijedloga izmjena i dopuna zakona	Upućivanjem prijedloga postignut će se bolja uređenost propisa i veća razina zaštite dječjih prava	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	5	10	15
	Broj upozorenja, prijedloga i preporuka nadležnim tijelima i institucijama	Poduzimanjem mjera smanjit će se štetna djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	50	150	200
1.2.2. Aktivnostima usmjerenim promicanju prava djece	Broj konzultativnih sastanaka s djecom	Održavanjem sastanaka s djecom potaknut će se dječja participacija i uključivanje djece u rasprave o načinima bolje zaštite djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	12	24	36
	Broj obilježavanja tematskih događaja	Obilježavanjem tematskih događaja promovirat će se u javnosti prava djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	6	12	18
	Broj tiskanih promotivnih materijala, letaka i zbornika	Tiskanjem materijala promovirat će se prava djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	4	8	12
1.2.3. Međuinstitucionalnom i međunarodnom suradnjom	Broj održanih sastanaka s tijelima javne vlasti, ustanovama, nevladinim i strukovnim udrugama	Održavanjem sastanaka (moderiranjem i medijacijom) potaknut će se bolja zaštita djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	20	40	60
	Broj održanih susreta s predstavnicima europske i regionalne mreže pravobranitelja za djecu i svjetskih organizacija za prava djece	Održavanjem sastanaka i susreta ostvarit će se razmjena informacija i promocija prava djece	Broj	0	Pravobranitelj za djecu	6	12	18